

***การบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล**
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ณัฐธิดาพร สายสุต^{1*} ไพรวลัย โคตรตะ² ภาณุพงศ์ บุญรมย์³

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*Corresponding author e-mail: nutthidaporn@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล 2) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว รวม 118 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้สัมภาษณ์จำนวน 6 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามที่มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .80–1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) แนวทางการบริหารงานแนะแนวในยุคดิจิทัล ได้แก่ ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ใช้ระบบดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านบริการสนเทศ พัฒนาแพลตฟอร์มและสื่อประชาสัมพันธ์ทันสมัย ด้านการให้คำปรึกษา จัดช่องทางออนไลน์และออฟไลน์ปลอดภัย ด้านการจัดวางตัวบุคคล ใช้เทคโนโลยีวิเคราะห์ศักยภาพและวางแผนกับภาคีเครือข่าย และด้านการติดตามผล ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลติดตามและประเมินผลต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การบริหารงานแนะแนว; ยุคดิจิทัล; สถานศึกษาในยุคดิจิทัล

* Received: 2025-08-21, Revised: 2025-10-14, Accepted: 2025-10-21

Guidance Administration of Educational Institutions in the Digital Era under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen

Nutthidaporn Saisood^{1*} Paiwan Kotta² Panupong Boonrom³

¹Master of Education Program in Educational Administration, Ubon Ratchathani Rajabhat University

²Lecturer of Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University

³Lecturer of Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: nutthidaporn@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the current state of guidance administration of educational institutions in the digital era; 2) compare the state of guidance administration based on position, work experience, and school size; and 3) explore the guidelines for guidance administration of educational institutions in the digital era under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen. The sample consisted of 118 participants, including school administrators and guidance teachers. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's table and selected using proportional stratified random sampling, with school size used as the criterion for stratification. In addition, six participants were selected for in-depth interviews. The research instruments included a questionnaire with content validity coefficients ranging from .80 to 1.00 and an overall reliability coefficient of .97, as well as a structured interview form. Data analysis employed frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test, and content analysis. The findings revealed that: 1) the overall and aspect-specific state of guidance administration in the digital era was at a high level; 2) there were statistically significant differences at the .01 level in guidance administration when classified by position, work experience, and school size; and 3) The proposed guidelines for guidance administration in the digital era included: for educational services and data collection, use digital systems ethically; for information services, develop modern platforms and public relations media; for counseling, provide safe online and offline channels; for student placement, apply technology to analyze potential and plan in collaboration with networks; and for follow-up, use digital platforms for continuous monitoring and evaluation, aiming to sustainably enhance the efficiency of the guidance system.

Keywords: Guidance Administration; Digital Era; Educational Institutions in the Digital Era

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนสังคมไทยสู่สังคมดิจิทัล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทยจึงกำหนดทิศทางการพัฒนาในยุค Thailand 4.0 โดยเน้นการใช้เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม อันสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้เรียนยุคใหม่ ผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และสร้างสรรค์นวัตกรรมบนฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่ในปัจจุบันเป็นกลุ่ม Generation Z ซึ่งเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีและคุ้นเคยกับอุปกรณ์ดิจิทัล โดยเฉพาะสมาร์ตโฟนที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ดังนั้นการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับกระทรวงจนถึงระดับสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทดังกล่าว (อัมเรศ เนตาสีทธิ์, 2563) ในบริบทของการแนะแนว ครูแนะแนวจึงควรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการแนะแนว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความสะดวก และความรวดเร็วในการให้บริการแก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว และสุพิน ใจแก้ว, 2566)

จากบริบทดังกล่าว สะท้อนถึงความจำเป็นในการยกระดับกระบวนการแนะแนวให้สอดคล้องกับสังคมดิจิทัล ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านแนะแนวในสถานศึกษามีได้เป็นเพียงการปรับตัวต่อเทคโนโลยี หากยังอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่ชัดเจน โดยเฉพาะพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งเน้นส่งเสริมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับชาติ เพื่อคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก โดยยึดหลักประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ โดยหมวด 7 มาตรา 63 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมด้านแนะแนว การให้คำปรึกษา และการฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยของผู้เรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2546) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดระบบงานแนะแนว พ.ศ. 2548 กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบการแนะแนว การให้คำปรึกษา และการฝึกอบรมตามบริบท พร้อมพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล ส่งเสริมบทบาทครูในการเข้าใจและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิต การปรับพฤติกรรม การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ ตลอดจนจัดให้มีระบบข้อมูลเพื่อติดตามและดูแลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2549)

จากบทบัญญัติของกฎหมายชี้ให้เห็นว่าการแนะแนวเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่มีความสำคัญ โดยมุ่งส่งเสริมให้บุคคลเข้าใจตนเองและผู้อื่น ตระหนักถึงคุณค่าในตน สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล แก้ไขปัญหาและวางแผนพัฒนาศักยภาพเพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และเป็นประโยชน์ต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและอารมณ์ และต้องเผชิญการตัดสินใจด้านการศึกษาและอนาคต การแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและยอมรับตนเอง ตระหนักถึงข้อดีข้อจำกัด กล้ารับความเป็นจริง และเลือกแนวทางที่เหมาะสมได้ (คมเพชร ฉัตรสุกกุล และ

สาตี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, 2557) ทั้งนี้ การบริหารงานแนะแนวถือเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูผู้สอน ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัว และสังคม ควบคู่กับการจัดบริการแนะแนวที่ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผล (อรินทรา อยู่หลาบ, 2560)

จากการศึกษาบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งมีสถานศึกษาในสังกัด 81 แห่ง มีนักเรียนรวม 72,411 คน พบว่า แม้จะได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายด้านการแนะแนวตามจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั้งการสร้างเสริมระบบแนะแนว การชี้แนะ (Coaching) การดูแลสุขภาพกาย และจิตของผู้เรียน การแนะแนวอาชีพ การส่งเสริมสุขภาพผ่านระบบ School Health Hero การพัฒนา ครูแนะแนว และการจัดตั้งศูนย์แนะแนวระดับจังหวัดและเขตพื้นที่อย่างเป็นระบบ แต่จากการติดตามผล ยังพบข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ 1) งบประมาณไม่เพียงพอส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพครูแนะแนวและนักเรียนแกนนำ 2) การขาดครูแนะแนวที่เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 3) การขาดกลไกการประสานงาน ระหว่างศูนย์แนะแนวกับสถานศึกษา และ 4) การขาดระบบสารสนเทศที่รองรับการติดตามผู้เรียน รายบุคคลอย่างครอบคลุม ซึ่งข้อจำกัดเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการยกระดับการบริหารงานแนะแนวให้มีความทันสมัย เป็นระบบ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความจำเป็นในการศึกษาการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เนื่องจากมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังกล่าวอยู่จำกัด และการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและบริบทของสังคมดิจิทัล ทั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและพัฒนาระบบแนะแนวในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินงานและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2567 รวมจำนวนทั้งสิ้น 162 คน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว จำนวน 81 คน

1.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 118 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 26 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 26 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 22 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 22 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 11 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 11 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie and Morgan และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่งตัวอย่าง

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว โดยเลือกบุคคลที่มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในด้านการบริหารงานแนะแนว จำนวน 6 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

3.1. ตำแหน่ง

3.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.2 ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว

3.2. ประสบการณ์การทำงาน

3.2.1 น้อยกว่า 10 ปี

3.2.2 ตั้งแต่ 10 ปี - 20 ปี

3.2.3 มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

3.3 ขนาดของสถานศึกษา (ตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารงบประมาณ สพฐ.)

3.3.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนต่ำกว่า 499 คน)

3.3.2 สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 500-1,499 คน)

3.3.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป)

ตัวแปรตาม

การบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล
2. ด้านบริการสนเทศ
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา
4. ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล
5. ด้านบริการติดตามผล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจรายการ เกี่ยวกับตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามวิธี Likert มี 5 ระดับ โดยมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .80–1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .97 และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

4.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

5.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และการเก็บข้อมูลด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ (Google Forms)

5.3 เมื่อได้แบบสอบถามที่ส่งกลับมาแล้ว จำนวน 118 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้มั่นใจในความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์

5.4 ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวจากสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการบริหารงานแนะแนว

5.5 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ทั้งหมด เพื่อนำมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่เหมาะสม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 แบบสอบถาม

6.1.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแยกข้อมูลออกเป็นกลุ่ม ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ Likert โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบ t-test และการทดสอบค่า f-test

6.1.3 ตอนที่ 3 สรุปข้อมูลการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอในรูปแบบความเรียง

6.2 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โดยการตีความ จำแนก และจัดหมวดหมู่ตามประเด็นเพื่อสังเคราะห์แนวทางและนำมาสรุป อภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

การบริหารงานแนะแนว ของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	4.39	.46	มาก	3
2. ด้านบริการสนเทศ	4.40	.43	มาก	2
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา	4.26	.39	มาก	5
4. ด้านการจัดวางตัวบุคคล	4.38	.42	มาก	4
5. ด้านบริการติดตามผล	4.43	.44	มาก	1
รวม	4.37	.43	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านบริการติดตามผล ด้านบริการสนเทศ ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล ด้านบริการให้คำปรึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตาม ตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

การบริหารงาน แนะแนว ของสถานศึกษา ในยุคดิจิทัล	ตำแหน่ง						t	P
	ผู้บริหาร สถานศึกษา (n=59)			ครูผู้รับผิดชอบงานแนะ แนว (n=59)				
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ด้านบริการศึกษาและ รวบรวมข้อมูล	4.68	.38	มากที่สุด	4.11	.34	มาก	8.54**	.01
2. ด้านบริการสนเทศ	4.61	.41	มากที่สุด	4.19	.34	มาก	6.10**	.01
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา	4.39	.38	มาก	4.12	.34	มาก	4.09**	.01
4. ด้านบริการจัดวางตัว บุคคล	4.61	.36	มากที่สุด	4.15	.35	มาก	7.03**	.01
5. ด้านบริการติดตามผล	4.71	.33	มากที่สุด	4.14	.34	มาก	9.37**	.01
รวม	4.60	.37	มากที่สุด	4.14	.29	มาก	8.47**	.01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	2	4.33	2.16	12.26**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	20.30	.18		
	รวม	117	24.63			
2. ด้านบริการสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.20	2.10	14.12**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	17.11	.15		
	รวม	117	21.31			
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	1.29	.65	4.62**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	16.08	.14		
	รวม	117	17.37			
4. ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.96	1.48	9.52**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	17.87	.16		
	รวม	117	20.83			
5. ด้านบริการติดตามผล	ระหว่างกลุ่ม	2	5.73	2.87	19.53**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	16.88	.15		
	รวม	117	22.61			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.35	1.68	15.98**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	12.06	0.11		
	รวม	117	15.41			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ที่มีต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.65	1.32	6.93**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	21.97	.19		
	รวม	117	24.62			
2. ด้านบริการสนเทศ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.41	1.21	7.34**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	18.90	.16		
	รวม	117	21.31			
3. ด้านบริการให้คำปรึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	2.64	1.32	10.29**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	14.74	.13		
	รวม	117	17.38			
4. ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	2.64	1.32	8.34**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	18.19	.16		
	รวม	117	20.83			
5. ด้านบริการติดตามผล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.75	.87	4.82**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	20.86	.18		
	รวม	117	22.61			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.37	1.19	10.46**	.01
	ภายในกลุ่ม	115	13.04	.11		
	รวม	117	15.41			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

3.1 ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น แบบสอบถามออนไลน์ การประเมินตนเอง และแฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบคลาวด์ เช่น Google Drive หรือ OneDrive พร้อมส่งเสริมบทบาทครูที่ปรึกษาและความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ภายใต้อจริยธรรมวิชาชีพและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัด

3.2 ด้านบริการสนเทศ คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เพจเฟซบุ๊ก Line OpenChat เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมอย่างทั่วถึงและทันสมัย ควบคู่กับการออกแบบสื่อที่น่าสนใจ จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตรง และวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมการรู้จักตนเอง สามารถคิดวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างมีเป้าหมาย

3.3 ด้านบริการให้คำปรึกษา คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการให้คำปรึกษาทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ปลอดภัยของข้อมูล และสัมพันธภาพที่เกื้อหนุน ควบคู่กับการพัฒนาเครือข่ายครูและนักเรียนแกนนำ รวมถึงจัดให้มีระบบติดตามและการส่งต่อกรณีจำเป็น เพื่อส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในทุกมิติอย่างรอบด้าน

3.4 ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีและข้อมูลรายบุคคลในการวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียน เช่น การใช้ระบบสำรวจความสามารถพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เพื่อจัดกิจกรรมและให้บริการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละบุคคล พร้อมส่งเสริมความร่วมมือกับครู บุคลากร และชุมชน รวมถึงพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการวางแผนชีวิตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

3.5 ด้านบริการติดตามผล คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีและแพลตฟอร์มดิจิทัลในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เช่น Google Forms, Line, Messenger และเครื่องมือออนไลน์อื่น ๆ เพื่อสะท้อนผลลัพธ์การแนะแนวทั้งในช่วงระหว่างการศึกษาและหลังสำเร็จ รวมถึงพัฒนาระบบการให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อภิปรายผล

1. ระดับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริการติดตามผล รองลงมาคือบริการสนเทศ บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล และบริการจัดวางตัวบุคคล ส่วนบริการให้คำปรึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการศึกษาสะท้อนว่าสถานศึกษาสามารถพัฒนารูปแบบการบริหารงานแนะแนวให้สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัล ซึ่งสนองต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานแนะแนว ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของเพชฌัญญ์ ชินป่า (2565) และ

สุกัญญา เบญจจะพันธ์ (2566) ที่พบว่าการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน แม้ด้านการให้คำปรึกษาจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดบางประการ อาทิ จำนวนครูแนะแนวที่ไม่เพียงพอ ภาระงานของครูที่อาจส่งผลกระทบต่อระยะเวลาและคุณภาพของการให้คำปรึกษา ตลอดจนข้อจำกัดด้านทักษะเฉพาะทางและความเชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ซึ่งล้วนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการยกระดับคุณภาพของบริการแนะแนว ผลการวิจัยโดยรวมชี้ให้เห็นว่าการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัลมีแนวโน้มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย แสดงถึงศักยภาพของสถานศึกษาในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างความเท่าเทียม การเข้าถึง และการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว
เกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้านซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สะท้อนให้เห็นว่าบริบท บทบาท และหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีอิทธิพลต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผนภาพรวม และพัฒนานวัตกรรมในระดับองค์กรรวม ขณะที่ครูแนะแนวต้องนำแผนนโยบายไปปฏิบัติในระดับผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งมักเผชิญข้อจำกัดด้านทรัพยากร เทคโนโลยี งบประมาณ และความพร้อมของผู้เรียน ส่งผลให้ความคิดเห็นของครูสะท้อนสภาพความเป็นจริงเชิงปฏิบัติมากกว่ามุมมองเชิงนโยบาย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา เบญจจะพันธ์ (2566) ที่พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานแนะแนวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับงานวิจัยของนุชลี จันทรงษ์ (2566) ที่ชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานแนะแนวของผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูผู้สอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปีมีความเข้าใจเชิงระบบและภาพรวมการบริหารงานที่ลึกซึ้ง สามารถจัดการ วางแผน และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะที่กลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี แม้จะเชี่ยวชาญการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล แต่ยังขาดการเชื่อมโยงกับมิติการบริหารเชิงนโยบาย ส่วนกลุ่มที่มี

ประสบการณ์ 10–20 ปี แสดงศักยภาพในการผสมผสานประสบการณ์ดั้งเดิมกับทักษะดิจิทัลได้อย่างสมดุล ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชนากานต์ นุริตานนท์ (2567) และเผชญิ ชินป่า (2565) ที่ยืนยันว่า ประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อมุมมองและความคิดเห็นต่อการบริหารงานแนะแนว โดยเฉพาะด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามช่วงประสบการณ์อย่างเหมาะสม

2.3 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวเกี่ยวกับบริหารงานแนะแนวในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ มักมีทรัพยากร บุคลากร เทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานแนะแนวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงโอกาสในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรมากกว่า ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กประสบกับข้อจำกัดหลายประการ อาทิ ด้านบุคลากร ภาระงาน และการเข้าถึงทรัพยากรเทคโนโลยี ส่งผลให้การบริหารงานแนะแนวในบริบทดิจิทัลยังมีข้อจำกัด ผลลัพธ์ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของเผชญิ ชินป่า (2565) และนุชลี จันทรงษ์ (2566) ซึ่งชี้ให้เห็นความจำเป็นในการสนับสนุนทรัพยากรและพัฒนาศักยภาพบุคลากรตามขนาดของสถานศึกษา โดยเฉพาะในสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อสร้างความเท่าเทียมในการให้บริการแนะแนวและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านบริการศึกษาและรวบรวมข้อมูล คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อจัดเก็บ วิเคราะห์ และแปลผลข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบและแม่นยำ โดยใช้เครื่องมือดิจิทัลที่หลากหลาย เช่น แบบสอบถามออนไลน์ การประเมินตนเอง แฟ้มสะสมผลงานอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องมือวัดต่าง ๆ พร้อมจัดเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์และคลาวด์ ส่งเสริมบทบาทของครูที่ปรึกษาและความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ภายใต้หลักจริยธรรมวิชาชีพและการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับงานวิจัยของชนากานต์ นุริตานนท์ (2567) ที่ชี้ว่าควรจัดหาและพัฒนาเครื่องมือที่สะดวกและเหมาะสมต่อการสำรวจข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น แบบสอบถามประวัติส่วนตัว แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสัมภาษณ์ผู้เรียนและผู้ปกครอง พร้อมส่งเสริมการใช้เครื่องมือทางจิตวิทยาในการประเมินจุดแข็ง-จุดอ่อน ความฉลาดทางอารมณ์ สุขภาพจิต บุคลิกภาพ และความสนใจในอาชีพ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถนำข้อมูลไปวางแผนและดำเนินการแนะแนวได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนแต่ละราย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา สิงห์โต (2564) ที่ควรเน้นการจัดอบรมเชิงวิชาการและประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มทักษะ

บุคลากร พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านบริการสนเทศ คือ ความมุ่งเน้นการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและแพลตฟอร์มออนไลน์หลากหลาย เช่น เว็บไซต์ของสถานศึกษา เพจเฟซบุ๊ก Line OpenChat และสื่อสังคมออนไลน์อื่น ๆ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมให้แก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง รวดเร็ว และสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ควรออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ให้ดึงดูด จัดกิจกรรมสร้างประสบการณ์ตรง และวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้จักตนเอง การคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจอย่างมีเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของชนากานต์ นุริตานนท์ (2567) ที่ชี้ว่าการให้บริการสารสนเทศ ควรรองรับการตัดสินใจ การวางแผนการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิต โดยนำเสนอในรูปแบบหลากหลาย เช่น ป้ายนิเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ นิทรรศการ วิทยากร และการศึกษาดูงาน เพื่อบูรณาการกับกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ งานวิจัยของปนัดดา สิงห์โต (2564) ยังเน้นการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา อาชีพ และองค์ความรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง พร้อมการจัดสรรงบประมาณและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลและส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ด้านบริการให้คำปรึกษา คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการจัดช่องทางให้คำปรึกษาทั้งออนไลน์ เช่น Line Messenger Google Meet Zoom และรูปแบบออฟไลน์ ครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยของข้อมูล และการสร้างสัมพันธภาพที่เอื้อต่อการให้ความช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ ควรพัฒนาเครือข่ายครูและนักเรียนแกนนำในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น พร้อมจัดระบบติดตามและส่งต่อกรณีที่ต้องจำเป็นเพื่อส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในทุกมิติ สอดคล้องกับชนากานต์ นุริตานนท์ (2567) ที่ระบุว่าควรให้ความสำคัญครอบคลุมด้านการศึกษาต่อ อาชีพ ส่วนตัว และสังคม เชื่อมโยงกับกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนครูที่ปรึกษาในการดูแลผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงและประสานการส่งต่อผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา สิงห์โต (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าควรพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรด้านจิตวิทยาการแนะแนว จัดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเฉพาะราย และเตรียมห้องให้คำปรึกษาที่สงบเป็นส่วนตัว เพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3.4 ด้านการจัดวางตัวบุคคล คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลรายบุคคลในการวิเคราะห์ความสนใจ ความถนัด และศักยภาพของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เช่น การใช้ระบบสำรวจแววความสามารถพิเศษในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ของ สพฐ. เพื่อจัดกิจกรรมและบริการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละบุคคล พร้อมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษา และชุมชน ตลอดจนพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการวางแผนชีวิตและ

การดำเนินชีวิตของผู้เรียนอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับชนากานต์ นุริตานนท์ (2567) ที่ระบุว่า ครูควรช่วยเหลือผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลาย ครอบคลุมด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เช่น การให้คำปรึกษาเลือกแผนการเรียน การส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องความถนัดและความสนใจ การสนับสนุนงานพิเศษ และการจัดหาทุนการศึกษาและอาหารกลางวัน เพื่อสร้างโอกาสและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปนัดดา สิงห์โต (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าควรจัดกิจกรรมสร้างรายได้ระหว่างเรียนและระดมทุนจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน พร้อมบริการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนเส้นทางการศึกษาและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพ ความสนใจ และความถนัดของตน

3.5 ด้านบริการติดตามผล คือ ควรบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและแพลตฟอร์มดิจิทัล ในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และประเมินผลข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือ เช่น Google Forms Messenger Line และแอปพลิเคชันประเมินความถนัด เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ของการดำเนินงานแนะแนว และพัฒนากระบวนการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับชนากานต์ นุริตานนท์ (2567) ที่ระบุว่า การติดตามผลการจัดบริการแนะแนวช่วยให้ครูแนะแนวมีข้อมูล ในการประเมินความต่อเนื่องของการให้ความช่วยเหลือ ปรับปรุงหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ตลอดจนประเมินพัฒนาการของผู้เรียนเพื่อยกระดับประสิทธิภาพของงานแนะแนวและสนับสนุนระบบดูแล ช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของปนัดดา สิงห์โต (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าการติดตาม ผลการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาอย่างต่อเนื่องช่วยให้สามารถวิเคราะห์และ ประเมินงานแนะแนว ตลอดจนใช้เป็นแนวทางสนับสนุนผู้เรียนรุ่นปัจจุบันให้สามารถวางแผนการเรียนและ อาชีพได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านบริการให้คำปรึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีห้องแนะแนวเฉพาะเพื่ออำนวยความสะดวกและเสริมสร้างความไว้วางใจให้กับผู้เรียนในการเข้ารับคำปรึกษา พร้อมทั้งจัดให้มีรูปแบบ การให้บริการทั้งออนไลน์และออนไซต์ เพื่อให้การให้คำปรึกษาเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึง ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง

1.2 ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล สถานศึกษาควรจัดการให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีบุคลิกที่แตกต่างกันได้ให้คำปรึกษาตามสภาพปัญหาที่ตนเองถนัด ในการแนะแนวด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม เพื่อให้การจัดวางตัวบุคคล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการให้คำปรึกษาในรูปแบบผสมผสานในงานแนะแนวของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยเรื่องการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้นำเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับการบริหารงานแนะแนวอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการบริหารงานแนะแนวนั้นเป็นกระบวนการบริหารที่ต้องใช้ข้อมูลและเครื่องมือดิจิทัลเพื่อเก็บ วิเคราะห์ และประเมินผลผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยยังระบุว่าปัจจัยด้านตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษามีอิทธิพลต่อแนวทางการบริหารงานแนะแนว จึงจำเป็นต้องมีการวางนโยบายและการสนับสนุนที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา การให้คำปรึกษาได้พัฒนาไปสู่การใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับออฟไลน์ เพื่อสร้างความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้เรียน ขณะเดียวกันยังมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อประเมินความถนัดและวางแผนอนาคตทางการศึกษาและอาชีพได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การติดตามผลได้รับการยกระดับเป็นหัวใจหลัก โดยอาศัยแพลตฟอร์มดิจิทัลที่ช่วยให้การประเมินผู้เรียนมีความแม่นยำและต่อเนื่อง องค์ความรู้เหล่านี้สะท้อนว่า การบริหารงานแนะแนวในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นความเป็นดิจิทัล โปร่งใส และยั่งยืน เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคใหม่

การบริหารงานแนะแนว ของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

แนวคิดสำคัญ

การบริหารงานแนะแนวในยุคดิจิทัล คือการบูรณาการ “เทคโนโลยี” กับ “กระบวนการแนะแนว” เพื่อให้เกิดการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบโจทย์ผู้เรียนยุคใหม่

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

- 1

1. บูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูล-วิเคราะห์-ประเมินผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 2

2. การวางนโยบายและการสนับสนุน

วางแผนนโยบายและการสนับสนุนต้องสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา
- 3

3. การให้คำปรึกษา

พัฒนาไปสู่การใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับออฟไลน์ เพื่อสร้างความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้เรียน
- 4

4. การใช้เครื่องมือดิจิทัล

การประยุกต์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อประเมินความถนัดและวางแผนอนาคตทางการศึกษาและอาชีพได้อย่างเป็นระบบ
- 5

5. การติดตามผล

ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการประเมินผู้เรียนให้มีความแม่นยำและต่อเนื่อง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่การบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้
คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548. (6 มกราคม 2549). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 123 ตอน 1 ก หน้า 26.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล และสาลี ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2557). *การแนะแนวเบื้องต้น*. สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.
- ชนากานต์ นูริตานนท์. (2567). สภาพการบริหารงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย (สพบท.)*, 6(2), 57-75.
- ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว และสุพิน ใจแก้ว. (2566). การใช้เทคโนโลยีเพื่อการแนะแนวในโรงเรียน.
วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ, 2(1), 1-16.
- นุชลี จันทรงชี. (2566). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปนัดดา สิงห์โต. (2564). แนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(3), 61-74.
- เผชญิ ชินป่า. (2565). *การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. (2 ตุลาคม 2546). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 120 ตอน 95 ก หน้า
26.
- สุกัญญา เบ็ญจะชั้น. (2566). การศึกษาสภาพการบริหารงานแนะแนวของสถานศึกษาขยายโอกาส สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. *วารสารบัณฑิต
วิทยาลัยพิชญพรรณ*, 18(3), 113-129.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2567). *รายงานผลการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*.
https://drive.google.com/file/d/1es6xwGOBKbj_MPMKMY06e0u1AYMDOP2/view
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *ระบบการแนะแนวในโรงเรียน*. โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อรินทรา อยู่หลาบ. (2560). *การบริหารกับการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัมเรศ เนตาสีทธิ. (2563). *การแนะแนวและการใช้เทคโนโลยีในการแนะแนว*. สำนักพิมพ์ดีเอ็มเบอรี่.